

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ محمد صالح المنجد حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ نذر، عهد و سوگند

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرسش

نویسنده: علی راضی

تاریخ: ۱۳۹۴/۷/۲۶

نذری دادن برای امام حسین (ع) و سایر اهل بیت (ع) در ایام محرم و صفر و سایر ایام سال چه حکمی دارد؟

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۴/۷/۲۷

نذر کردن عبادت است. بنابراین، باید برای خداوند باشد و نذر کردن برای غیر او جایز نیست و منعقد نمی‌شود و مراد از نذر کردن برای خداوند این است که نذر کننده نیت کند: برای خداوند نذر می‌کنم که اگر فلان حاجت من را برآورده سازد در ماه محرم هر سال به سوگواران امام حسین طعام بدهم. چنین نذری صحیح است و اشکالی ندارد، ولی اگر نیت کند: برای امام حسین نذر می‌کنم، نذر او باطل است. به علاوه، بهتر است که نذر کننده برای انجام کارهای بهتر و سودمندتری مانند اطعام فقرا و سرپرستی از یتیمان و کمک به نکاح جوانان و حمایت از زمینه‌سازان ظهور مهدی نذر کند؛ چراکه سوگواران امام حسین، غالباً به طعام او نیازی ندارند و در ایام سوگواری برای آن حضرت، از ایام جشن و سرور خود بیشتر می‌خورند و می‌آشامند!

تعلیقات

پرسش‌ها و پاسخ‌های فرعی

پرسش فرعی ۱

نویسنده: امّ علی

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۴

من برای خدا و اهل بیت نذر کردم. آیا نذرم صحیح است؟

نذر کردن عبادت است و از این رو، باید تنها برای خداوند باشد؛ چنانکه خود فرموده است: **﴿فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾**^۱؛ «پس هر کس به دیدار پروردگارش امید دارد، باید عمل صالح انجام دهد و در عبادت پروردگارش کسی را شریک نسازد» و به نقل از همسر عمران فرموده است: **﴿رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾**^۲؛ «پروردگارا! من آنچه در شکم خویش دارم را برای تو نذر کردم، آزادشده (از غیر تو)، پس از من بپذیر، بی‌گمان تو شنوای دانا هستی». بنابراین، اگر نیت شما نذر برای خداوند و اهل بیت با هم بوده، نذرتان باطل است، همان طور که اگر نیت‌تان نماز و روزه برای خداوند و اهل بیت با هم باشد، نماز و روزه‌ی‌تان باطل است؛ به دلیل سخن خداوند که فرموده است: **﴿لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾**^۳؛ «اگر (کسی دیگر را با خداوند) شریک سازی عملت نابود می‌شود و از زیان‌کاران خواهی بود» و روشن است که اولیاء خداوند بودن اهل بیت و شفیع بودن آنان در روز قیامت، دلیلی بر جواز عبادت آنان در کنار خداوند محسوب نمی‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ﴾**^۴؛ «آگاه باشید که دین خالص برای خداوند است، و کسانی که جز او اولیائی گرفتند (می‌گویند) آنان را جز برای اینکه ما را هر چه بیشتر به خدا نزدیک کنند، نمی‌پرستیم. هرآینه خداوند میانشان درباره‌ی چیزی که در آن اختلاف می‌کنند حکم می‌نماید. هرآینه خداوند کسی که دروغگویی ناسپاس است را هدایت نمی‌کند» و فرموده است: **﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتُنَبِّئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾**^۵؛ «و جز خداوند کسانی را می‌پرستند که به آنان سود یا زبانی نمی‌رسانند و می‌گویند که این‌ها شفیعان ما نزد خداوند هستند، بگو آیا خداوند را از چیزی آگاه می‌کنید که در آسمان‌ها و زمین آگاه نیست؟! او منزّه و برتر از چیزی است که شریک قرار می‌دهند» و فرموده است: **﴿اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرَهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا إِلَّا إِلَهُ الْهُدَىٰ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾**^۶؛ «عالمان و راهبان‌شان را خداوندگاران

۱. الکهف / ۱۱۰

۲. آل عمران / ۳۵

۳. الزمر / ۶۵

۴. الزمر / ۳

۵. یونس / ۱۸

۶. التوبة / ۳۱

جز خداوند گرفتند و نیز مسیح پسر مریم را در حالی که امر نشدند مگر به اینکه خدایی یگانه را پرستند، خدایی جز او نیست، او از چیزی که شریک می گیرند منزّه است» و فرموده است: **«وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَوْلِيَاءَ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»**؛ «و شما را امر نکند به اینکه فرشتگان و پیامبران را معبودانی بگیرید، آیا شما را به کفر امر می کند پس از اینکه شما مسلمان هستید؟!». همه ی این آیات صریحاً بر عدم جواز شریک نمودن پیامبران و صالحان در عبادت خداوند دلالت دارند و با این وصف، کسی که آنان را در عبادت خداوند شریک می کند، در حالی که خود را شیعه ی آنان می شمارد، دچار تناقض شده است؛ زیرا کاری را انجام می دهد که آنان از آن نهی می کردند، در حالی که شیعه ی فرد به کسی گفته می شود که از او تبعیت کند؛ چنانکه از امام محمد باقر علیه السلام روایت شده است که فرمود: **«إِنَّمَا شِيعَتُنَا مَنْ تَابَعَنَا وَلَمْ يُخَالَفْنَا»**؛ «شیعه ی ما کسی است که از ما پیروی کند و با ما مخالفت نکند» و از امام جعفر صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: **«لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ قَالَ بِلِسَانِهِ وَخَالَفَنَا فِي أَعْمَالِنَا وَأَثَارِنَا، وَلَكِنْ شِيعَتُنَا مَنْ وَافَقَنَا بِلِسَانِهِ وَقَلْبِهِ وَاتَّبَعَ آثَارَنَا وَعَمَلَ بِأَعْمَالِنَا، أَوْلَيْكَ مِنْ شِيعَتِنَا»**؛ «شیعه ی ما نیست کسی که به گفتار زبانش موافق باشد، اما در عمل و روش با ما مخالفت کند، بلکه شیعه ی ما کسی است که با زبان و قلبش با ما همراهی کند و از روش ما پیروی نماید و به اعمال ما عمل کند. آنان شیعیان راستین ما هستند».

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۹

نویسنده: امّ علی

پرسش فرعی ۲

بابت پاسخی که به سؤال دادید خیلی متشکرم. می خواهم بپرسم که چه کنم تا از نذری که کرده ام رهایی یابم؟ آیا کفاره ای برایش هست؟ چون شما فرمودید که نذر برای خدا و اهل بیت با هم صحیح نیست. پس برای براءت ذمه ام چه باید بکنم؟ بار دیگر بابت لطفتان سپاسگزارم.

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۰/۱۱

پاسخ به پرسش فرعی ۲

وفا کردن به نذر باطل یا کفاره دادن برای آن واجب نیست، اما استغفار بابت آن واجب است؛ زیرا عمل ناروایی محسوب می شود، ولی اگر خداوند حاجتی که بابتش نذر باطلی کردید را برآورده کرده، مستحب است عبادتی که نذر کردید را به نیت شکر و نه به نیت وفای به نذر یا کفاره انجام دهید، ولی اگر هنوز حاجت شما را برآورده نکرده است، اگر بخواهید می توانید نذرتان را به صورت صحیح اعاده کنید، هر چند افزودن بر دعا از نذر کردن بهتر است؛

۱. آل عمران / ۸۰

۲. الأصول الستة عشر لعدة من المحدثين، ص ۶۱؛ قرب الإسناد للحميري، ص ۳۵۰؛ تفسیر العیاشی، ج ۲، ص ۱۱۷

۳. مستطرفات السرائر لابن إدريس، ص ۲۶۴

چنانکه از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ روایت شده است که فرمود: «إِنَّ النَّذْرَ لَا يُقَدَّمُ شَيْئًا، وَإِنَّمَا يُسْتَحْرَجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ»^۱؛ «نذر کردن چیزی را پیش نمی‌اندازد، بلکه تنها به وسیله‌ی آن چیزی از بخیل گرفته می‌شود» و در روایتی از آن حضرت و اهل بیتش آمده است: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الدُّعَاءُ»^۲؛ «بهترین عبادت، دعاست».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ حرانستانی
مجلس ابحاث و تحقیقات علمی و فقهی قم

۱ . مسند عبد الله بن المبارك، ص ۱۰۴؛ مسند أبي داود الطيالسي، ج ۳، ص ۳۹۱؛ مصنف عبد الرزاق، ج ۸، ص ۴۴۳؛ مسند ابن الجعد، ص ۱۲۹؛ مصنف ابن أبي شيبة، ج ۳، ص ۹۴؛ مسند أحمد، ج ۱۲، ص ۱۴۲؛ سنن الدارمي، ج ۳، ص ۱۵۰۹؛ صحيح البخاري، ج ۸، ص ۱۲۴؛ صحيح مسلم، ج ۵، ص ۷۷؛ سنن ابن ماجه، ج ۱، ص ۶۸۶؛ سنن أبي داود، ج ۳، ص ۲۲۷؛ سنن الترمذي، ج ۳، ص ۱۹۷؛ سنن النسائي، ج ۷، ص ۱۵
۲ . الطبقات الكبرى لابن سعد، ج ۵، ص ۳۶۶؛ مسند خليفة بن خياط، ص ۷۵؛ فهم القرآن للمحاسبي، ص ۳۰۰؛ الأدب المفرد للبخاري، ص ۲۴۹؛ الكافي للكليني، ج ۲، ص ۴۶۶؛ الفوائد الشهير بالغيلانيات لأبي بكر الشافعي، ج ۱، ص ۶۳۲؛ دعائم الإسلام لابن حيتون، ج ۱، ص ۱۶۶؛ ترتيب الأمالي الخميسية للشجري، ج ۱، ص ۲۹۵

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوبه‌ها شیخ حرانستانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.